

هزار سال شعر و تنگه‌ی عشقی

بیت‌گفتار: میر لوری

مقدمه درباره نقاشی اسلامی: مجتبی نوری

ترجمه‌ی مهشید نونبالی

این اثر ترجمه ای است از:

Orient

Mille ans de poésie et de peinture

که سال ۲۰۰۹ در فرانسه منتشر شد.

موسسه مطالعات و پژوهشهای
فرهنگی و هنری ایران
تهران، کوچه شریف، پلاک ۴۰
تلفن: ۸۸۸۳۸۹۰۰ - ۸۸۸۳۳۴۲ - ۸۸۸۴۱۷۸
www.nazarpub.com
info@nazarpub.com

هزار سال شعر و نقاشی شرقی

پیشگفتار: فراتر از شرق و غرب

برگرفته از گفته‌ها و نظرات بیو لوری

مقدمه درباره نقاشی اسلامی: میشل باری

مترجم: مهشید نونهالی

صفحه آبی و طرحی جلد: روشک مافی

چاپ اول: تهران ۱۳۹۳

پیش از چاپ: کجانی

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۲-۱۳۶-۲

۱- هر نوع تکثیر، انتشار یا استفاده از تمامی یا

بخشی از اثر به شکل فیزیکی، الکترونیکی، ضبط و

ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش، ممنوع و قابل

پیگرد قانونی است.

پیش‌گفتار	۱۱
فراسوی شرق و غرب:	۱۵
سخنان و تجسم‌های دل، نوشته پیر لوری	
درآمدی کوتاه بر نقاشی اسلامی.	۳۷
نوشته میکائل باری	
دادنامه، زُهیر بن ابی سلمی	۴۶
ستایش تن، امرؤ القیس	۵۰
دگردیسی‌ها، طَرْفَه	۵۵
بیابان و قانونش، لَبید بن رَبیعه	۵۷
فرمان وارونه، الشُّنقری	۶۰
پرنده‌ها، هجرانی سرزان‌تراز اخگر، مجنون	۶۶
زبان و باد، های سه‌گانه، عشق در بندم کرده، مجنون	۷۰
رویا، درآمد نوشته مجنون	۷۳
وانهادگی، خنجر	۷۸
جانم در جانش، سبیل	۸۱
سایه زن کُتیر عَرَه	۸۳
جواهری در خانه‌ام، جریر	۸۷
شبان، عُمربی ابی رَبیعه	۹۶
دل‌تنگ او، بشار بن بُرد	۹۹
پوستم لبریز از عشق است، عَرَجی	۱۰۲
آب‌انگبین، ابو نُوّاس	۱۰۴
زندگی تازه، ابو نُوّاس	۱۰۶
آنجا که همه چیز پایان می‌گیرد، ابوالعتاهیه	۱۱۱
وقتی زبان راست می‌گوید جنون خاموش می‌ماند، ابوالعتاهیه	۱۱۶
چند همسری، بُهلول	۱۱۹
فریاد پیروزی، ابو تَمّام	۱۲۱

- ۱۲۸ هجائی، ابن رومی
- ۱۳۰ دفاع از خلافت، ابن المَعْتَز
- ۱۳۵ افتخار عرب، مُنْتَبِی
- ۱۳۷ پادشاهی جمشید، فردوسی
- ۱۴۳ چو شاخ توام من تو بنیاد باش، فردوسی
- ۱۴۵ کای کشته بر دست من، فردوسی
- ۱۵۰ بهار، صنوبری
- ۴ مادر می، رودکی
- ۱۵۶ شاه، رودکی
- ۱۵۸ نامه به مادر اسیر، ابو فراس حمدانی
- ۱۶۱ زنجیر مشتاق، ابوالخ
- ۱۶۳ بهشت گمشده، زنجیر
- ۱۶۶ هر سؤالی، عنصر
- ۱۶۷ عشق گستاخ، فرخی سمرقانی
- ۱۶۸ عاشق شدن ویس بر رامین، کرک
- ۱۷۰ نوروز، منوچهری
- ۱۷۵ عقاب، ناصر خسرو
- ۱۷۶ رباعیات، عمر خیام
- ۱۷۹ آنجای جاوید، ابن حمدیس
- ۱۸۴ قانون عشق، ابن اللبانه
- ۱۸۷ لیلی و مجنون در مدرسه، نظامی
- ۱۹۰ کشتن بهرام ازدها را، نظامی
- ۱۹۵ در مدح عماد الدین فیروزشاه، انوری
- ۲۰۰ دولت عشق، سنایی
- ۲۰۳ پیری، اسامه بن مُنْقِذ
- ۲۰۴ نوزایی، خاقانی
- ۲۰۸ مرثیه، خاقانی

۲۱۱	شراب عرفان، ابن فارض
۲۱۵	خنده، عطار
۲۱۹	سوختن، عطار
۲۲۰	کوس رحلت، سعدی
۲۲۳	حکمت، سعدی
۲۲۴	گل و گل، سعدی
۲۲۶	ای دوست، سعدی
۲۲۹	جام صیاد حمزه
۲۳۰	رباعیات، مولوی
۲۳۲	قصه جان، مولوی
۲۳۳	آرزو، مولوی
۲۳۷	شب، من و تو، مولوی
۲۴۲	یونس از عشق تو، یونس امره
۲۴۴	قدیسه، یونس امره
۲۴۶	دنیا همه از تو، یونس امره
۲۴۹	به همه کسانی که می مانند درود، یونس امره
۲۵۰	بی رخ یار، حافظ
۲۵۱	روزی...، مژده ای دل، حافظ
۲۵۲	ما عاشقان جسوریم، ابو حمزه
۲۵۴	برای تو چه اهمیت دارد کایگوسوز ابدال
۲۵۶	افسانه حیوانات، کایگوسوز ابدال
۲۵۹	بیش و کم، پیمان عشق، جامی
۲۶۰	عشق بازی می کنم با نام او، جامی
۲۶۲	پس من کجا می گردم، اشرف اوغلو عبدالله
۲۶۳	سرمستی، نفعی
۲۶۸	غزل مجنون، فضولی
۲۷۰	ارغوانی، باقی

۲۷۳	دروغگو، خطایی
۲۷۴	بوالفضول، صائب تبریزی
۲۷۶	شاعیریم ما، شیخ غالب
۲۷۸	جان یا جانان، تعویذ، احمد ندیم
۲۷۹	تعویذ عشق، احمد ندیم
۲۸۱	بی وفایی دنیا، حاجی نعمت‌الله مَکری
۲۸۲	سیر کمال، ملک جان نعمتی
۲۸۶	خاندام، نیما یوشیج
۲۸۷	آن منیر یاد آتش، محمدرضا شفیعی کدکنی
۲۸۸	نارانی، حسین اعتصامی
۲۸۹	مثل منی دریا، منوچهر آشتی
۲۹۱	شراب نور، سیدان بهمن
۲۹۲	ترانه دریا، یحیی کمال
۲۹۴	چشم‌هایم، ناظم حکمت
۲۹۶	آب و هوای عالی، اورهان ولی
۲۹۸	هر شب، ملیح جودت آندای
۲۹۹	نان و ستاره‌ها، اوکتای رفعت
۳۰۰	معشوقه، عبدالوهاب البیاتی
۳۰۲	منتظر هیچ کس نماندم، محمود درویش
۳۰۵	توصیف، انسی الحاج
۳۰۸	دگرگشت‌های استوایی، سعدی یوسف
۳۱۲	شهر سراب، بدر شاکر السیاب
۳۱۵	مروارید، آدونیس

رخان زبان گرفته را بکسر

لن رومى و عبرى

گوید

لہری

به هیچ زبانی نمی‌توان یک کلمه را از این ابیات منوچهری، استاد مسلم مدیحه‌سرایی پارسی‌گو در دربار شاهان غزنوی در سده یازدهم، این درهم نفوذ کردن شگفت‌انگیز فرهنگ‌ها را بیان کرد که مشخصهٔ مهم آن‌ها همین است و یکی از ویژگی‌های آن به‌شمار می‌آید. در طول قرن‌ها، پرمی‌سازهای ادبیات متقابل میان تمدن‌های پارسی و ترکی و عربی در درخشش فرهنگی گسترده‌ای که امروزه شاهد آنیم سهیم بوده‌است.

از سده شش میلادی، که شاعران پیش از اسلام در صحرای عربستان پدیدار شدند، شعر نوعی نگرش به دنیا و تبیین و تشخیص آن گردید. تنوع در بیان و سبک‌های چادر نشین کلماتشان بود و شعر مرکز زندگی شان، و شاعر، پس از رئیس، مهم‌ترین شخص قبیله بود. هفت قرن بعد، همان کوچگری سنت شاعرانه در ترکیه به چشم می‌خورد: نقل می‌کنند که شاعر درویش، یونس امره، که در دیوی عزلت گزیده بود، عادت داشت در حین جازو زدن، شعرهای سروده خود را نجوا کند؛ زایرانی که به دیر می‌آمدند، این اشعار را در سراسر آناتولی پراکنند. سعدی شاعر ایرانی، در سده سیزده میلادی/ شش هجری، در قید حیات بود که شعرهایش به زبان چینی برگردانده شد. در سده بیست، شاهدیم که شاعران و نقاشان مشرق زمین، متأثر از

نوح پیامبر برگزینی،
نگارگری، استانبول،
اواخر سده شانزده،
کتابخانه هنر ترک و اسلامی،
استانبول.

